

TAK VREDE GENT

SHANTI

Maandelijkse nieuwsbrief voor levensvernieuwing en algemene broederschap
door vergelijkende studie van wijsbegeerte, godsdiensten, wetenschap en esoterie
JAAR 2024 - NUMMER 7-8 - ZOMER 2024

Belgische Theosofische Vereniging vzw
Hoofdzetel: Geuzenplein 8 te 1000 BRUSSEL

Doelstellingen van de Theosofische Vereniging:

1. *Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur*
2. *Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdiensten, wijsbegeerten en wetenschappen*
3. *Het onderzoeken van de onverklaarbare wetten die in de natuur besloten liggen en van de vermogens die in de mens sluimeren*

De vereniging is niet-sektarisch en bestaat uit zoekers naar inzicht. Haar eenheid berust niet op een gezamenlijk beleden geloof of wereldbeschouwing maar op een gezamenlijk streven naar waarheid.

Missie van de Theosophical Society (Adyar)

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen van een zich steeds verdiepend inzicht in, en verwerkelijking van de tijdloze wijsheid, spirituele zelfrealisatie en de eenheid van alle leven.

Activiteiten Tak Vrede: iedere **woensdag** van de maand (behalve de 5de)
van 19.30u tot 21.30u. .

Locatie: *Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68 te 9030 Mariakerke*

Ter info: Sinds september 2022 zijn de voorwaarden voor gebruik van een zaaltje in het Kollekasteel gewijzigd. Een klein bedrag aan bijdrage voor het gebruik van een zaaltje wordt gevraagd. Iedereen is van harte welkom om gratis en vrijblijvend deel te nemen aan de activiteiten van Tak Vrede. Giften als steun voor de goede werking van de Loge zijn steeds welkom en kan via rekening BE81 0000 1422 2624 tnv Belgische Theosofische Vereniging vzw, met vermelding Tak Vrede.

*Tijdens de zomermaanden juli en augustus 2024 zijn er geen activiteiten.
De activiteiten, die aangekondigd worden in de volgende Shanti,
worden hervat in de maand september 2024.*

Meer informatie over het programma is te vinden op de website: <https://ts-belgium.be>. U kan ook een mailtje zenden aan tak.vrede@ts-belgium.be of u kan zich richten tot Ludo Michhoudt, verantwoordelijke van de Loge - GSM 0496 871 480

V.U. : Tak Vrede, p/a Geuzenplein 8, 1000 Brussel - Email: info@ts-belgium.be

Bescherming persoonsgegevens: Alle informatie over de Belgische wet bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 8 december 1992 en de AVG EU, te bekomen via email: info@ts-belgium.be

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Mening en opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Resolutie goedgekeurd in 1924 door de General Council van de Theosophical Society Adyar

*Men moet altijd de waarheid spreken,
niet toegeven aan boosheid,
en geven aan iemand die bedelt,
al is het maar weinig.
Door deze drie deugden
is een mens in staat
om in de tegenwoordigheid
van de deva's te komen.*

Dhammapada - Boosheid p89/224

Shanti zomer 2024

	Pagina
<i>Een waar theosoof</i>	3
<i>Belgische Theosofische Vereniging vzw</i>	9
<i>Theosofische Orde van Dienst</i>	10
<i>Belgische theosofische Vereniging vzw - lidmaatschap</i>	12

Beste lezers,

De zomermaanden zijn begonnen en voor de redactie is het een tijd om even rust te nemen en te genieten van de zon, het strand, het bos, enz.

Toch wensen we ook voor deze maanden een Shanti te verspreiden. Het atyikel dat we hieronder publiceren komt uit het eerste nummer van Lucifer, het tijdschrift dat werd opgericht door Helena Petrovna Blavatsky in september 1887.

We hopen dat u ook kan genieten van deze tekst en wensen u alvashy heel veel mooie en rustige dagen.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort.

Redactie

Een waar theosoof

LUCIFER

A Theosophical Magazine.

DESIGNED TO "SHOW TO LIGHT THE DARKENED MINDS OF MANKIND."

EDITED BY
H. P. BLAVATSKY AND WARELL COLLINGS.

THE OFFICE OF THE PUBLISHERS IS AT LONDON, AND THE OFFICE
OF THE EDITOR IS AT THE THEOSOPHICAL SOCIETY, 1, THE SQUARE,
WESTMINSTER, LONDON, W. THE OFFICE OF THE THEOSOPHICAL SOCIETY
IS AT 1, THE SQUARE, WESTMINSTER, LONDON, W.

VOLUME 1

SEPTEMBER 1887-DECEMBER 1887

NUMBER

THE THEOSOPHICAL SOCIETY, LONDON, W.

Een ZEER grote meerderheid van de mensen heeft geen enkel idee over Theosofie en beschouwt Theosofen als min of meer gestoorde leden van een nieuwe sekte. Zij ontkennen natuurlijk elke superioriteit van één nieuwe sekte te midden van zovele en beweren dat, aangezien een aanzienlijk aantal sekten "zijn gewogen en te licht bevonden", deze sekte niet beter is dan haar voorgangers. Theosofen - de ware - kunnen alleen maar antwoorden dat zij onsektarisch zijn en aan niemand superieur. Zij geloven dat zij een goede weg naar de ontdekking van de waarheid hebben gevonden en willen hun ontdekking - als het zo genoemd kan worden - met anderen delen.

Alleen al de aanname van superioriteit zou een *contradictio in terminis* zijn met de naam zelf. Maar terwijl we deze nadrukkelijke ontkenning geven met betrekking tot de naam "theosoof", wordt er geen poging gedaan om te beweren dat alle leden van de Theosofische Vereniging ook theosofen zijn. Het is inderdaad waar dat wanneer zij tot die vereniging toetreden, zij regels onderschrijven en verklaren dat hun doelen zodanig zijn dat, als zij deze grondig zouden uitvoeren, geen andere naam dan Theosofen van toepassing zou zijn. Ook impliceert de naam niet dat het noodzakelijk is dat in de studies die Theosofen zich eigen maken, de enige en beste plaats wordt gegeven aan studies van de Oosterse filosofie. Dat zou weer een tegenstrijdigheid zijn, want er is zeer nadrukkelijk gesteld dat "er mensen zijn die onwetend zijn van de Oosterse wijsheid" die dichter bij de goddelijke wijsheid staan dan sommigen die hun hele leven aan Oosterse studies hebben gewijd. Het is weer het oude verhaal dat "de letter doodt, maar de geest leven geeft".

Maar terwijl we vasthouden aan de bewering dat de studie van Oosterse wijsheid slechts één van de vele wegen is, is het noodzakelijk om de analogie in gedachten te houden die de filologie hier voorstelt aan "religie". Net zoals sommige filologen alle talen herleiden tot een gemeenschappelijke wortel - het Sanskriet of beter gezegd het pre-Sanskriet - zo kunnen de religies van de wereld ook herleid kunnen worden tot een gemeenschappelijke wortel en geboorteplaats, identiek met de wieg en geboorteplaats van het menselijk ras, die de ethnologie plaatst op de hoogvlakten van Centraal Azië. Daarom is het zo dat de studie van de Oosterse filosofie iets heeft om in het bijzonder voor te pleiten, omdat die filosofie haar thuis dichter bij de bron van de wijsheidsreligie heeft dan enige andere.

Nog meer moet in gedachten worden gehouden dat leden van de Theosofische Vereniging niet noodzakelijkerwijs theosofen zijn, want een zeer aanzienlijk aantal wordt alleen aangetrokken door de naam en uit nieuwsgierigheid. Of ze begrijpen niet wat ze belijden, of als ze het wel begrijpen, brengen ze het niet in praktijk. Maar dit is geen poging om in te gaan tegen het gezegde dat men de boom aan zijn vruchten herkent, hoewel er een zekere mate van onrechtvaardigheid in schuilt. Het enige dat wordt beweerd is dat, als dit argument wordt gebruikt tegen een Vereniging met doelen en aspiraties zoals de Theosofische Vereniging die heeft, het met een nog verschrikkelijker effect kan worden gebruikt tegen alle religies, of ze nu christelijk, Mohammedaans, boeddhistisch, enz. zijn. De werkelijke reden waarom dit is gebeurd, ligt in een paar woorden - het cultiveren van het individu; en, als een later resultaat hiervan, in antropomorfisme. Het zijn alleen die individuen die hun hele individualiteit stevig kunnen vastgrijpen en door de kracht van hun "ontwaakte spirituele wil" kunnen reiken naar het leven voorbij de individualiteit - alleen zij kunnen zich losschudden van de vloek die

zich geleidelijk over de hele wereld heeft verspreid. Het is het gevolg van deze groei van het individualisme dat de "zegeningen van de beschaving" de vloek van de mensheid zijn geworden, en elke religie, die oorspronkelijk altruïstisch was, is omgekeerd en de heerschappij van antichrist en hypocrisie heeft die van Christus en de waarheid verdrongen. In deze verklaring wordt de hele wereld niet in het algemeen beschuldigd. Er is een schemerige en mistige sluier over het gezicht van de Waarheid geworpen en het is alsof we alles buiten de hoofdfocus van een lens zien en bijgevolg, in het volle vertrouwen dat we het echte beeld zien, het omgekeerde beeld waarnemen.

In de tijd van de Britse koningin Elizabeth I, bijvoorbeeld, leerden mensen om het individu te cultiveren binnen de kring van het ras en om te proberen zich te verenigen in patriottisme ten voordele van dat ras of rijk. Maar het is een vergeefse poging en de dissociërende effecten van deze cultuur zullen snel duidelijk worden in de onmogelijkheid van de poging. Oorspronkelijk was de poging om het individu te cultiveren, maar alleen met het oog op de groei van dat ras en met dat doel voorop. Dat wil zeggen, dat een Engelse soldaat zichzelf tot het uiterste zou cultiveren opdat de wereld zou zien wat Engelse soldaten waren. Maar de tijd kwam dat het egoïstische element met overweldigende kracht verscheen en de cultivatie werd gewijd aan het enige doel om deze of gene man sterker te maken dan een man van zijn eigen ras, of een ander.

En nu is er een ander doel in de plaats gekomen van het allerhoogste doel van patriottisme. Mammon¹ heeft de plaats ingenomen van het laatste, en de kracht van het individu wordt gecultiveerd en toegewijd aan het weerstaan van de druk van het leven, en aan het verkrijgen van een start in de grote race om te aanbidden aan de voeten van de demon van hebzucht. Maar nogmaals, terwijl ze hun eigen leven en erger nog de levens van hun burens aan deze aanbedding wijdden, beweerden ze toch christenen of leden van andere religies te zijn. Ze probeerden twee goden te aanbidden Mammon op zes dagen van de week en de andere godheid op zondag, of een andere dag die voor zijn dienst was gereserveerd. Maar toch was het in de meeste gevallen niet het goddelijke instinct van het zoeken naar het goddelijke in hun hart, maar een angst voor de toekomstige toorn. Het was echt een farizeïsch idee van "indekken", om een raceterm te gebruiken, met betrekking tot de race van het leven. Het eindresultaat was dat Mammon de echte aanbedding van hun harten kreeg en de andere god slechts lippendienst. Zo werd hypocrisie uiteindelijk bijna net zo belangrijk als Mammon. De tijd verstreek en de mens verloor bijna elk idee van een beledigde en wrekende godheid uit het oog en elke kiem van spiritualiteit was bijna dood door gebrek aan cultivatie. De materiële behoeften hielden hem volledig in hun greep en de verspreiding van de natuurwetenschappen hielp hem enorm. Hij verloor alle subtiele kanten van de natuur uit het oog en verdiepte zich in de grove materie. In al deze verandering speelde het tijdperk van de mechanische uitvindingen een niet onbelangrijke rol. De mens als individu of als geheel kan nauwelijks iets verweten worden. Het maakt deel uit van de grote wet van de evolutie en de uitwerking van het recht van de sterkste.

Men kan zich afvragen wat dit te maken heeft met het onderwerp van dit artikel; maar als rechtvaardiging kunnen we zeggen dat een beeld het duidelijkst wordt gezien door zijn contrast.

Misschien is de beste definitie van een theosoof wel die van de alchemist Thomas Vaughan²:

"Een theosoof is iemand die je een theorie geeft over de werken van God, die niet gebaseerd is op een openbaring, maar op een inspiratie van hemzelf".

"Een man die eenmaal het oude pad van routine verlaat en het eenzame pad van onafhankelijk denken – het Goddelijke - betreedt, is een theosoof, een oorspronkelijke denker, een zoeker naar de Eeuwige Waarheid, met een eigen inspiratie om de Eeuwige vraen op te lossen."

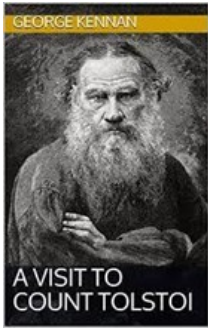
Zo iemand is het onderwerp van dit artikel. Graaf Tolstoi³, de Russische romanschrijver, is een ware theosoof, en zijn woorden en daden in tegenspraak met en ter illustratie van het voorgaande, komen uit een interview met George Kennan⁴ (juni 1887). Het interview beschrijft eerst de omgeving waarin graaf Tolstoi leeft en geeft ook een beschrijving van het uiterlijk van de graaf.

Blijkbaar was het het eerste dat indruk maakte op de heer Kennan. De aanblik van "een rijke Russi-

De aanbedding van Mammon

Evelyn De Morgan

sche edelman, en de grootste van alle levende romanschrijvers, die op volmaakte voet van gelijkheid de hand schudde van een arme, haveloze en niet al te schone droshki-chauffeur", die op straat bezig was geweest.

Dan volgt een beschrijving van de kamers, het meubilair en dergelijke, die werd waargenomen gedurende de tijd dat de gastheer van de heer Kennan zich had teruggetrokken - niet om van jas te verwisselen, maar om er een aan te trekken na een ochtend werken in de velden. Kennan was blijkbaar door Siberië gereisd en had daar verschillende ballingen beloofd om graaf Tolstoj bij zijn terugkeer te bezoeken en hem over hun toestand te vertellen. In de loop van het gesprek over deze zaken vroeg Kennan aan graaf Tolstoj of hij niet vond dat verzet tegen een dergelijke onderdrukking als de ballingen hadden ervaren gerechtvaardigd was?

"Dat hangt ervan af," antwoordde hij, "wat je onder verzet verstaat; als je overtuigingskracht, argumenten en protest bedoelt, antwoord ik ja; als je geweld bedoelt, nee. Ik geloof niet dat gewelddadig verzet tegen het kwaad ooit te rechtvaardigen is, onder geen enkele omstandigheid." Hij zette toen duidelijk, welsprekend en met meer gevoel dan hij tot nu toe had laten zien, de opvattingen uiteen met betrekking tot de plicht van de mens als lid van de samenleving, die zijn opgenomen in zijn boek getiteld "Wat ik geloof" en die verder worden uitgelegd en geïllustreerd in een aantal van zijn later gepubliceerde traktaten voor het volk. Hij legde bijzondere nadruk op de leer van niet-verzet tegen het kwaad, die, zei hij, in overeenstemming is met zowel de leer van Christus als de resultaten van de menselijke ervaring. Hij verklaarde dat geweld, als middel om onrecht te herstellen, niet alleen zinloos is, maar het oorspronkelijke kwaad verergert, omdat het de aard van geweld is om zich in alle richtingen te vermenigvuldigen en te reproduceren. "De revolutionairen," zei hij, "die jullie in Siberië hebben gezien, hebben geprobeerd het kwaad met geweld te bestrijden, en wat is het resultaat? Bitterheid, ellende, haat en bloedvergieten! Het kwaad waartegen ze de wapens opnamen, bestaat nog steeds, en er is een massa onbestaand menselijk lijden aan toegevoegd. Het is niet op die manier dat het koninkrijk van God op aarde gerealiseerd moet worden."

Lange tijd heb ik geen moeilijkheden gesuggereerd of bezwaren geopperd. . . . Het is één ding om een man in het algemeen te vragen of hij geweld zou gebruiken om het kwaad te weerstaan, en iets heel anders om hem specifiek te vragen of hij een inbreker zou neerslaan die op het punt stond zijn moeder de keel door te snijden. Veel mannen zouden ja zeggen op de eerste vraag, maar aarzelen bij de tweede. Graaf Tolstoj was echter consequent. Ik vertelde hem over vele gevallen van wreedheid en onderdrukking die mij in Siberië ter ore waren gekomen, en aan het eind van elke overweging zei ik tegen hem: "Graaf Tolstoj, als u daar was geweest en getuige was geweest van die handelingen, zou u dan niet met geweld hebben ingegrepen?" Hij antwoordde steevast "Nee". Ik stelde hem de directe vraag of hij een struikrover zou doden die op het punt stond een onschuldige reiziger te vermoorden, als er geen andere manier was om het leven van de reiziger te redden. Hij antwoordde: "Als ik een beer zou zien die op het punt stond een boer in het bos te doden, zou ik een bijl in de kop van de beer slaan; maar ik zou geen man doden die op het punt stond hetzelfde te doen." Uiteindelijk kwam er een voorval in mijn gedachten dat, hoewel het echt niet erger was dan vele die ik hem al had voorgelegd, ik dacht dat het een bijzondere aantrekkingskracht zou hebben op een dapper, gevoelig, ridderlijk man.

Dit was een geval van zeer wrede behandeling van een jong meisje dat verbannen was naar Siberië. In een bepaalde stad op haar reis beval de gouverneur dat ze de kleren van een gewone veroordeelde moest aantrekken. Dit weigerde ze omdat administratieve ballingen het recht hadden om hun eigen kleding te dragen. Bovendien is de kleding die veroordeelden krijgen niet altijd nieuw en is het heel goed mogelijk dat deze van de smerigste soort is en vol ongedierte zit. Ze voerde aan dat ze verplicht zou zijn geweest om zich in Moskou om te kleden als dat nodig was geweest en weigerde opnieuw. De plaatselijke gouverneur hield vol en beval dat er geweld moest worden gebruikt om de verandering te bewerkstelligen. In de aanwezigheid van negen of tien mannen werd de verandering van kleding bewerkstelligd - ze werd tot naakt uitgekled, met geweld opnieuw aangekleed en bloedend en uitgeput achtergelaten na een vruchteloos verzet.

"Nu," zei ik, "stel dat dit allemaal in uw bijzijn had plaatsgevonden; stel dat dit bloedende, weerloze, halfnaakte meisje u om bescherming had gevraagd en zich in uw armen had geworpen; stel dat het uw dochter was geweest, zou u dan nog steeds hebben geweigerd om in te grijpen door een daad van geweld?"

Hij zweeg. Ten slotte, mijn directe vraag naar wat hij persoonlijk in zo'n geval zou hebben gedaan negerend, zei graaf Tolstoi: "Zelfs onder zulke omstandigheden zou geweld niet te rechtvaardigen zijn. Laten we die situatie zorgvuldig analyseren. Ik geef toe, omwille van het argument, dat de plaatselijke gouverneur die het bevel tot geweld gaf een onwetende man was, een wrede man, een brutale man - wat je maar wilt; maar hij had waarschijnlijk het idee dat hij zijn plicht deed; hij geloofde waarschijnlijk dat hij een wet van de regering handhaafde waaraan hij gehoorzaamheid en dienstbaarheid verschuldigd was. Je verschijnt plotseling en werpt jezelf op als rechter in de zaak; je neemt aan dat hij zijn plicht niet doet - dat hij een daad van ongerechtvaardigd geweld pleegt - en dan, met een vreemde inconsistentie, ga je verder met het verergeren en compliceren van het kwaad door zelf een andere daad van ongerechtvaardigd geweld te plegen. Het ene verkeerde tegenover het andere verkeerde maakt geen goed; het breidt alleen het gebied van het verkeerde uit. Verder moet je verzet, om effectief te zijn - om iets te bereiken - gericht zijn tegen de soldaten die de aanval plegen. Maar die soldaten zijn geen vrije agenten; ze zijn onderworpen aan militaire discipline en handelen onder bevelen die ze niet ongehoorzaam durven te zijn. Om de uitvoering van de bevelen te voorkomen, moet je twee of drie van de soldaten doden of verminken, dat wil zeggen, de enige partijen in de zaak doden of verwonden die zeker onschuldig zijn, die duidelijk zonder kwaad opzet en zonder kwade bedoelingen handelen. Is dat rechtvaardig? Is dat rationeel? Maar ga nog een stap verder: stel dat je twee of drie van de soldaten doodt of verwondt; misschien slaag je er zo niet in om de voltooiing van de handeling waartegen je geweld protesteert te voorkomen; maar één ding doe je zeker en dat is het gebied van vijandschap, onrecht en ellende uitbreiden. Elk van de soldaten die jullie doden of verminken heeft een gezin, en op elk gezin brengen jullie verdriet en leed dat er zonder jullie daad niet zou zijn gekomen. In de harten van misschien wel een dozijn mensen wekt u de antichristelijke en antisociale emoties van haat en wraak op en zaait u zo het zaad voor verder geweld en strijd. Op het moment dat jullie ingrepen, was er slechts één centrum van kwaad en lijden. Door uw gewelddadige inmenging hebt u een half dozijn van zulke centra gecreëerd. Het lijkt me niet, meneer Kennan, dat dat de manier is om vrede en goede wil op aarde te brengen."

Kennan had een manuscript, geschreven door een van de gevangenen die deelnamen aan de wanhopige hongerstaking van 1884, dat hij aan graaf Tolstoi moest geven. Hij las er twee of drie pagina's uit voor en veroordeelde toen, verwijzend naar de Nihilisten, hun methoden zeer hartgrondig. Kennan leek meer sympathie te hebben voor hun motieven. Graaf Tolstoi lijkt dat slechts gedeeltelijk te doen, en hoewel hij vurig naar een revolutie verlangt, weigert hij ook maar iets te maken te hebben met een revolutie die door geweld tot stand wordt gebracht. Kennan wierp tegen, dat geweld de mond van de vredelievende revolutionair zou kunnen snoeren en zou kunnen verhinderen dat zijn leer en gedachten ooit openbaar zouden worden.

"Maar ziet u niet in," antwoordde de graaf, "dat als u het recht opeist en uitoefent om u door een daad van geweld te verzetten tegen wat u als kwaad beschouwt, iedere andere man zal aandringen op zijn recht om zich op dezelfde manier te verzetten tegen wat hij als kwaad beschouwt, en dat de wereld gevuld zal blijven met geweld? Het is jouw plicht om te laten zien dat er een betere manier is."

"Maar," wierp ik tegen, "je kunt niets laten zien als iemand je op de mond slaat telkens als je hem opent om de waarheid te spreken."

"Je kunt op zijn minst afzien van terugslaan," antwoordde de graaf; "je kunt door je vreedzame gedrag laten zien dat je niet beheerst wordt door de barbaarse wil van vergelding, en je tegenstander zal niet doorgaan met het slaan van een man die zich niet verzet of probeert te verdedigen. Het is door hen die hebben geleden, niet door hen die lijden hebben toegebracht, dat de wereld vooruit is gegaan."

Ik zei dat het mij leek dat de vooruitgang van de wereld niet in de laatste plaats was bevorderd door de protesten - en vaak de gewelddadige en bloedige protesten - van haar inwoners tegen onrecht en wandaden, en dat de hele geschiedenis laat zien dat een volk dat zich onderdanig onderwerpt aan

De roeping van
iedere man en
vrouw is andere
mensen te dienen

Leo Tolstoj

onderdrukking nooit vrijheid of geluk verwerft.

"De hele geschiedenis van de wereld," antwoordde de graaf, "is een geschiedenis van geweld, je kunt natuurlijk geweld aanhalen ter ondersteuning van geweld; maar zie je niet dat er in de menselijke samenleving een eindeloze verscheidenheid aan meningen is over wat verkeerd en onderdrukking is, en dat als je eenmaal het recht van iedere man toekent om zijn toevlucht te nemen tot geweld om zich te verzetten tegen wat hij als verkeerd beschouwt, hij de rechter is, je iedere andere man machtigt om zijn meningen op dezelfde manier af te dwingen, en je hebt een universeel bewind van geweld?"

Graaf Tolstoj vindt het noodzakelijk om te werken voor de armen om hem heen en hen te helpen; maar hij is zich terdege bewust van het gevaar dat hij hen verarmt. Door dit te doen gaat hij in tegen de ideeën van de georganiseerde samenleving en de bestaande karaktertrekken van de mens. Hij weigert deze als heilig en onveranderlijk te beschouwen en doet wat hij kan om ze te veranderen.

Graaf Tolstoj vertelde vervolgens met grote gedetailleerdheid de geschiedenis van zijn veranderde houding ten opzichte van de leer van Christus, en de stappen waardoor hij tot het inzicht kwam dat die leer, juist begrepen, een redelijke oplossing biedt voor enkele van de donkerste problemen van het menselijk leven. Hij baseerde er niet alleen zijn verzet tegen verzet als middel om het kwaad te overwinnen op, maar ook zijn vijandigheid tegen rechtbanken, gevestigde kerken, klassentegenstellingen, privébezit en alle burgerlijke en kerkelijke organisatie in hun bestaande vormen. Zijn veelvuldige verwijzingen naar het Nieuwe Testament en zijn aandringen op de voorschriften van Christus als de enige regel voor het juiste bestuur van menselijk gedrag, zouden ertoe kunnen leiden dat je graaf Tolstoj als een vroom en orthodox christen beschouwt, maar als je hem beoordeelt naar een doctrinaire maatstaf, is hij dat bij lange na niet. Hij verwerpt het hele doctrinaire raamwerk van het christelijke verlossingsschema, inclusief de erfzonde, verzoening, de drie-eenheid van de persoonlijkheid van God en de goddelijkheid van Christus, en heeft heel weinig geloof in de onsterfelijkheid van de ziel. Zijn religie is een religie van deze wereld en is bijna volledig gebaseerd op aardse overwegingen. Als hij vaak verwijst naar de leerstellingen van Christus en de voorschriften van Christus accepteert als de regels die het menselijk gedrag moeten bepalen, dan is dat niet omdat hij gelooft dat Christus God was, maar omdat hij deze voorschriften beschouwt als een formele belichaming van de hoogste en edelste levensfilosofie en als een openbaring, in zekere zin, van de Goddelijke wil en karakter. Hij staat er echter op dat de voorschriften van Christus letterlijk en in hun meest voor de hand liggende betekenis begrepen moeten worden - en dat het de bedoeling was dat ze begrepen zouden worden. Hij zal geen verzachting of wijziging van een hard gebod door subtiele en plausibele interpretatie erkennen of tolereren. Als Christus zei: 'Weersta het kwaad niet', dan bedoelde Hij niet: weersta het kwaad niet als je er iets aan kunt doen, noch weersta het kwaad niet tenzij het ondraaglijk is; hij bedoelde: weersta het kwaad helemaal niet. Hoe onverzettelijk graaf Tolstoj de logische resultaten van zijn geloofssysteem onder ogen ziet, heb ik geprobeerd aan te tonen.

Graaf Tolstoj's opvattingen over zijn eigen handelen en praktijk zijn onlangs gepubliceerd in een geautoriseerd interview dat verscheen in een Russisch tijdschrift. Hij zei: *"Mensen zeggen tegen me: 'Nou, Lef Nikolaivitch, wat prediking betreft, predik je; maar hoe zit het met je praktijk?' De vraag is heel natuurlijk; hij wordt altijd aan mij gesteld en mijn mond valt er altijd van dicht. 'U preekt,' wordt er gezegd, 'maar hoe leeft u? Ik kan alleen maar antwoorden dat ik niet preek - hoe graag ik dat ook wil. Ik preek misschien door mijn daden, maar mijn daden zijn slecht. Wat ik zeg is geen prediking; het is slechts een poging om de zin en betekenis van het leven te ontdekken. Mensen zeggen vaak tegen me: 'Als je denkt dat er geen redelijk leven is buiten de leer van Christus, en als je van een redelijk leven houdt, waarom voldoe je dan niet aan de christelijke voorschriften?' Ik ben schuldig en verachtelijk omdat ik ze niet vervul; maar tegelijkertijd zeg ik - niet ter rechtvaardiging, maar ter verklaring van mijn inconsequentie - vergelijk mijn vorige leven met het leven dat ik nu leef, en je zult zien dat ik dit probeer te vervullen. Ik heb, het is waar, nog niet één tachtigduizendste deel vervuld, en ik ben nog steeds geen tachtigduizendste deel vervuld, en dat is mijn schuld; maar dat is niet omdat ik niet alles wil vervullen, maar omdat ik het niet kan. Leer me hoe ik mezelf kan bevrijden uit de mazen van de verleiding waarin*

ik verstrikt ben geraakt - help me - en ik zal alles vervullen. Ik wil en hoor het zelfs zonder hulp te doen. Veroordeel me als je wilt - dat doe ik zelf ook - maar veroordeel nu, en nee! de weg die ik volg, en die ik wijs aan degenen die me vragen waar, naar mijn mening, de weg is. Als ik de weg naar huis ken, en als ik er dronken en wankelend overheen ga, bewijst dat dan dat de weg niet de juiste is? Als het niet de juiste weg is, toon me dan een andere. Als ik wankel en dwaal, kom mij dan te hulp en ondersteun en leid mij op de goede weg. Brengt u mij niet in verwarring en misleid mij niet, en verheug u er dan over en roept: "Kijk naar hem! Hij zegt dat hij naar huis gaat en hij spartelt in het moeras!" Jullie zijn geen boze geesten uit het moeras, jullie zijn ook mensen en ook jullie gaan naar huis. Jullie weten dat ik alleen ben, jullie weten dat ik niet wil of van plan ben om het moeras in te gaan, help me dan! Mijn hart breekt van wanhoop omdat we allemaal de weg kwijt zijn; en terwijl ik met al mijn kracht vecht om hem te vinden en erin te blijven, roepen jullie, in plaats van medelijden met me te hebben als ik verdwaal, triomfante-lijk: "Zie je wel! Hij is in het moeras met ons!"

In dit verslag van graaf Tolstoi is het onmogelijk om de edelmoedige, rechtvaardige en sympathieke man - de ware theosoof - niet te herkennen. Hij kan zich vergissen, maar hij probeert de voorschriften van Christus uit te voeren. Inderdaad niet het dogmatische christendom, maar hij probeert de eigenlijke voorschriften van de Meester die hij volgt in praktijk te brengen. Hij doet dit voor zover hij kan; en zelfs met dit beetje (zoals hij zegt) wordt hij beschuldigd van quixotisme, en is hij verplicht zijn hand op te houden om het voorbeeld dat hij geeft hoog te houden. Waarom? Uit angst voor geïnteresseerde familieleden en het gekkenhuis. Hier hebben we een man die probeert om "onder een bezieling van hemzelf," de voorschriften uit te voeren die door de laatste van de grote leraren van de wereld zijn neergelegd. Wat is het resultaat van zijn pogingen? Dat hij hetzelfde lot riskeert als de auteur van "Modern Christianity a civilized Heathenism" (Modern Christendom een beschaafd Heidendom) Christus bedreigde, als hij in de XIXe eeuw zou terugkeren - het gekkenhuis. Niets is zo onverdraaglijk voor modern denken als een voorbeeld van wat ze (onbewust voor zichzelf) erkennen als dat wat ze zouden moeten volgen, maar niet doen. Daarom moet het uit het zicht worden geplaatst. Aangezien waanzin gedefinieerd is als een mentale toestand die in tegenspraak is met de gemiddelde mentale toestand, is het duidelijk dat alle religieuze hervormers in een gekkenhuis opgeborgen zouden moeten worden. Het is heel goed mogelijk om in te zien wat een buitengewoon effect Graaf Tolstoi's principe van niet-verzet tegen het kwaad zou hebben. Toch is het een strikt christelijk principe. Christus ging verder en bepaalde dat de andere wang moet worden aangeboden aan de man die slaat. Men zou kunnen aanvoeren dat dit zou leiden tot een stilzwijgende berusting in het kwaad. Maar als dat zo is, dan is het hele leven van de graaf een tegenspraak hiermee en een staand protest tegen het bestaan van degenen die dit kwaad creëren, of beter gezegd in stand houden. Elke hervorming, deze inbegrepen, is een protest tegen het doen in Rome wat Romeinen doen, of het *laisser aller*, wat de indolente vloek is van de menselijke vooruitgang. Graaf Tolstoi verlangt naar de heerschappij van Christus op Aarde en komt hierin overeen met de Theosofen die verlangen naar "Universele Broederschap". Maar geen van beide kan worden bereikt, behalve door het cultiveren van de innerlijke en spirituele mens, zodat deze zal doorschijnen en de gids zal vormen voor de uiterlijke en fysieke mens. Maar helaas wordt op dit moment het welzijn van de laatste als norm genomen en wordt de mensheid, zonder de spirituele mens als gids, achtergelaten om te spartelen in de greppel waarin ze is gevallen.

Zij die graaf Tolstoi willen volgen, of echte werkende theosofen willen worden, kunnen iets vinden om over na te denken door zijn woorden met zijn daden te vergelijken. Hij streeft ernaar "het goede te doen" en zijn medemensen te helpen op het moeilijke levenspad. Wanneer het gevolgd wordt, zal blijken dat het tegen de tijdgeest ingaan, en in plaats van het indolente *laisser aller*, niet voor zichzelf te werken, maar voor de mensheid in het algemeen, de moeilijkste taak is die ooit aan mensen is opgelegd. De mensheid wil in de regel geen voorbeeld zijn of voor gewerkt worden; beide zijn ruw ontwaken uit de

***Met mij is het als volgt gegaan:
het leven van onze kringen -
de rijken, de geleerden - begon
me niet alleen tegen te staan,
maar verloor elke betekenis.
De daden van het werkende
volk, dat leven schept, waren
voor mij de onwankelbare pij-
lers van het bestaan.***

Tolstoi over zijn wereldbeschouwing

lotusetende toestand waarin ze graag gelaten willen worden... "Laat ons met rust," is hun kreet en ze verzetten zich met geweld tegen elke poging om hen wakker te schudden.

Maar zij die een grotere eenheid verlangen dan welk ras of welke natie dan ook zich kan veroorloven - de eenheid van het menselijk ras - de Universele Broederschap - kunnen hen niet met rust laten. Er is een kracht die graaf Tolstoi ertoe drijft om te protesteren tegen de heerschappij van het geweld, en hij antwoordt oprecht dat de beste manier om deze heerschappij voort te zetten is om geweld met geweld te beantwoorden. Daarom probeert hij door zijn geschriften, zijn woorden en zijn leven de mensen de edelste levensfilosofie voor te houden die hij herkent, als antwoord op de roep die stille-tjes klinkt uit de harten van veel mannen en vrouwen in de wereld. Het is een schreeuw van wan-hoop over de onwetendheid die hen omringt en waarop de Theosofische Vereniging, overeenkomstig haar doelen, een antwoord is. Het wordt het best beschreven in de woorden van Tennyson:

***Een baby schreeuwend in de nacht,
En met geen andere taal dan een schreeuw.***

A.I.R.

Lucifer september 1887

Noten:

Het tijdschrift Lucifer werd uitgegeven door H.P. Blavatsky en door haar en Mabel Collins bewerkt. De eerste uitgave verscheen in september 1887, in Londen. Het tijdschrift publiceerde artikels over theosofie, filosofie, wetenschap en religies. Ook boekrecensies kwamen aan bod

1. Mammon: afgod, bekend uit de Bijbel. Een Syrisch woord voor geld of rijkdom, waarbij die rijkdom vaak als een god vereerd werd.
2. Thomas Vaughan - (17/4/1621-27/2/1666) geestelijke, filosoof en alchemist.
3. Graaf Tolstoi - (9/9/1828-20/11/1910) Russisch filosoof, beoefenaar van politieke filosofie en schrijver van voornamelijk romans en korte verhalen. Hij is vooral bekend van zijn realistische romans 'Oorlog en Vrede' (1869) en 'Anna Karenina' (1877), die beschouwd worden als twee van de beste boeken uit de wereldliteratuur. Zijn godsdienstige en politieke ideeën hadden veel invloed op de verdere ontwikkeling van het pacifisme.
4. George Kennan 'de Oude' - (18/2/1845-10/5/1924) Amerikaans journalist, spreker, ontdekkingsreiziger en schrijver.

Belgische Theosofische Vereniging vzw

Voor uw agenda

Zoals de voorbije jaren is er ook in het najaar 2024 een **Nationale Opening van het activiteitenjaar**. Deze zal doorgaan op **zaterdag 28 september om 15u**.

De Nationale Opening gaat **enkel fysiek** door op de **Hoofdzetel, Geuzenplein 8, 1000 Brussel**.

Onderdeel van deze activiteit is, zoals eerder aangekondigd, een Meditatie voor de Vrede.

We hopen u die dag talrijk te kunnen verwelkomen en wensen u allen heel fijne, rustige en vredevolle zomermaanden.

het Bestuursorgaan

Verlag poëziewandeling in stilte

Zoals elk jaar werd er een uitstap georganiseerd door de Belgische Theosofische Orde van Dienst (TOS). Dit jaar konden we op zaterdag 25 mei genieten van een wandeling in het Stiltegebied in Vollezele.

Vollezele is een deelgemeente Galmaarden, een gemeente in de provincie Vlaams-Brabant: het Pajottenland!

De reis met de auto richting Vollezele begon onder een sombere hemel, de striemende regen beloofde niet veel wandelgenot. Nochtans, eens voorbij Aalst klaarde het op en bij aankomst, rond 14u., aan de parking rond de plaatselijke Sint-Pauluskerk scheen gelukkig de zon volop.

We troffen er de andere medewandelaars en ook onze gastvrouw Isabel.

Een korte wandeling door de reeds opvallende aanwezigheid van de natuur bracht ons bij de gezellige gerenoveerde hoeve van Isabel.

Van hieruit startte dan onze 2 uur durende wandeling door een prachtig stukje natuur.

Als stadsmens, die ik ben, kon ik samen met de andere deelnemers enorm genieten van dit prachtige, zonovergoten en stilte landschap. Bij een aangename temperatuur konden we luisteren naar de vogelgeluiden en het opsnuiven van de weelderige lente flora gaf ons een zalig gevoel.

Isabel had ons een selectiebundel gegeven met gedichten van de 19 -eeuwse Amerikaanse Emily Dickinson. Emily Dickinson (1830-1886) was een dichteres wiens werk, samen met dat van Walt Whitman, een nieuw tijdperk in de Amerikaanse poëzie inluidde: het modernisme. Ze leidde een teruggetrokken leven en verwierf weinig bekendheid. Pas na haar dood erkende men haar als een van de belangrijkste en invloedrijkste figuren in de Amerikaans dichtkunst. Op plekken waar schaduw was, werd door enkele leden een gekozen gedicht, handelend over de natuur, voorgelezen. Dit waren fijne momenten van bezinning.

Tijdens deze prachtige wandeling kwamen we ook in contact met de plaatselijke fauna, hetzij een speelse herdershond, een mooie merrie en een kudde nieuwsgierige koeien. Ik haal dit aan omdat men als stadsmens hier toch een niet voor de hand liggende kans aangeboden krijgt om zulke fijne scheppingen nog eens in real time van zeer nabij te kunnen ontmoeten.

Eens terug in de woonst van Isabel, werden we verwend in de fijne tuin. Koffie, thee en water waren

Sint-Pauluskerk
Gebouwd 1776-1777
Bouwkundig erfgoed
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39123>

*De natuur is wat we zien
 'Natuur' is wat we zien –
 De heuvel – de middag –
 Eekhoorn – Eclipse – de hommel –
 Neen – de natuur is de hemel –
 De natuur is wat we horen -
 De Bobolink – de zee –
 Donder – de krekel –
 Nee – de natuur is harmonie –
 De natuur is wat we weten -
 Maar heb geen kunst om te zeggen -
 Zo machteloos is onze wijsheid
 In haar eenvoud.*

Emily Dickinson

zeker welkom doch het waren vooral de overheerlijke taarten, bereid door Louis, de 18 jarige zoon van Isabel, die aan deze fantastische middag in Vollezele een onvergetelijke afsluiter gaven.

Na nog wat fijne gesprekken begaven we ons tevreden terug naar de parking.

Dankzij de fijne en warme inzet en ontvangst van onze host Isabel waren het onvergetelijke momenten in het prachtige en gelukkig zonovergoten Stiltegebied in Vollezele.

Erik Steevens - Lid Loge Witte Lotus

Door de gedachten te concentreren op het eigen ik, en meer naar persoonlijke dan naar geestelijke vrijheid te streven, gaan we de weg die naar omlaag voert. Het pad van zelfzucht is het pad naar steeds lagere, stoffelijke gebieden en sferen, tot tenslotte de vernietiging volgt aan het einde van de kosmische cyclus, wanneer de stof zelf oplost: maya, als materie, is een illusie.

Streef omhoog; ontwikkel uw hogere vermogens. Hoed u voor het betoverende licht van de lagere natuur en vooral van de lagere tussennaatuur, die de psychische wordt genoemd. Niets is zo bedrieglijk als het valse licht van maya. Mooie bloemen bevatten vaak in de knop of in de doornen, of in beide, een dodelijk gif. De honing ervan is dodelijk en betekent voor de menselijke ziel de dood. Zoek eerst uw eigen geestelijke en verstandelijke vermogens; baad u in het licht van uw eigen geestelijke natuur, waardoor u inzicht en wilskracht krijgt; dan zullen die andere vermogens zich op natuurlijke, evenwichtige, passende en rustige wijze in u ontwikkelen.

Levensvragen
 In het licht van de esoterische wijsheid
 G. de Purucker

Belgische Theosofische Vereniging vzw *Lidmaatschap*

Om lid te worden van de vereniging wordt de kandidaat niet gevraagd naar zijn filosofische of religieuze opvattingen. Wel wordt verwacht dat iedereen dezelfde en grote tolerantie opbrengt voor de opvattingen van anderen zoals hij/zij voor den eigen mening vraagt.

De voorwaarden om toegetreden lid te worden zijn het uitdrukkelijk aanvaarden van de drie doelstellingen:

- 1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur***
- 2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van religies, wijsbegeerten en wetenschappen***
- 3. Het onderzoeken van de onverklaarbare wetten die in de natuur besloten liggen en van de vermogens die in de mens sluimeren***

Informatie over hoe je lid kunt worden kan worden verkregen via e-mail: info@ts-belgium.be of via GSM 0486 631 997(Sabine) of 0476 879 968 (Lieve)

Kosten lidmaatschap

De Algemene Ledenvergadering die gehouden werd op 15 juni 2024 keurde volgende lidmaatschapsbijdragen goed:

Voor de periode van 1 mei 2024 tot 30 april 2025:

Belgische Theosofische Vereniging vzw: minimum € 55. Elk lid dat meer wenst te betalen kan dit doen binnen zijn/haar mogelijkheden.

Let op! Zoals vermeld in de **statuten (Titel II, artikel 8)** dient de lidmaatschapsbijdrage betaald te worden **VOOR 31 JULI 2024**.

(Bij toetreding wordt een eenmalige bijdrage van € 15 euro gevraagd voor administratiekosten)

Theosofische Orde van Dienst (TOS): minimum € 10

De TOS is een non-profit organisatie, opgericht in 1908 door Annie Besant - tweede Internationale Presidente van de Theosophical Society - en heeft afdelingen over de hele wereld. Haar motto is:

Een vereniging van hen die liefhebben, in dienst van al die lijden.

Alle gelden worden besteed aan een goed doel.

Wie meer informatie wenst over de Belgische Theosofische Orde van Dienst, kan dit doen via mail: tos@ts-belgium.be of kan ook bellen naar Helmut - Verantwoordelijke TOS - GSM 0473 820 806.

